

"1877-ben ismét elnyerte a Teleki-díjat *Janus* c. szomorújátékával. Ugyanebben az évben a Nemzeti Színházban színre került *A mágusz* c. 1 felv. tragédiája. /.../ ...a Kisfaludy Társaság és az Akadémia tagjává választották. Ekkor már budapesti lakos volt (püspöki engedéllyel), nagy irodalmi munkásságot fejtett ki, lapokba cikkeket írt, darabokat fordított a Nemzeti Színház számára. Műveinek világos szelleme rossz vért szült a papi körökben, a szigorúan szentéletű Bonnaz csanádi püspök felszólította, hogy térjen vissza az irodalomról az egyház szolgálatába. Cs. azonban nem bírt szakítani az irodalommal, melyet igazi hivatásának érzett s nehéz szívvel bár, de 1880-ban kilépett az egyházi rendből, a következő évben áttért az evangélikus vallásra és megházasodott, nőül vette *Bakody Amandát*, a híres homoeopata orvostanár leányát.

/.../...nagy lépéssel vitte előre a magyar dráma ügyét, megindította fejlődését a modern dráma felé. Ezt az új irányt a *Proletárok* c. drámával kezdte (bemutató 1880. jan. 23., Nemzeti Színház), s mindjárt rendkívüli sikert aratott vele. Ez volt az első igazi társadalmi dráma a magyar irodalomban, a magyar élet színét tükrözte, a való életből vett, kitűnően megrajzolt alakokkal, logikusan felépítve, élénk színpadi érzékkel kidolgozva. /.../.

Még egy nagy sikere volt a *Nagymama* c. kedves vígjátékával, amelyet még a háború (az I. világháború - dcs) után is sokat játszottak a Nemzeti Színházban, az eredetileg Prielle Kornéliának írt főszerepben Rákosi Szidivel. /.../

A Színművészeti Akadémiának is nagy tudású tanára volt s a Nemzeti Színház drámabírálo bizottságának tagja. Cs. pályájának kettős jelentősége van a magyar drámai irodalomban: másfél évtizedig ő tartotta fenn, Szigligeti kezéből véve át a fáklyát, a magyar színházak eredeti műsorának folytonosságát és ő térítette drámai irodalmunkat a modern társadalmi élet reális ábrázolása felé."

(Csak, hogy a "kört" zárjuk: Csiky Gergely apósát, Amanda édesapját a Magyar Életrajzi Lexikonban (1967) megtaláljuk, bár a név itt "Bakodi József" írásmóddal szerepel s a Schöpflin által említett, latin "homoeopatiát" itt már "homöopatiának" írják.

Amint Benedek Marcell említette, a *Proletárokat* manapság *Ingyenélők* címen szokták játszani. (Sajnos, elképesztően ritkán.) És ne tessék azt hinni, hogy az időközben politikaivá lett "proletár" elnevezés iránti tiszteletből változtatták a darab címét...!

Korántsem! Hiszen egészen mást jelentett a szó akkor, (Csak rövid felidézés: a színmű egyik főhőse egy link, dologtalan „úriasszony”, aki - amúgy kitalált, 48-as vértanú-honvédtiszt férjére hivatkozva - a "hazafiúi szeretet" adományaiból él. A legutóbbi évek magyar szóhasználata szerint a darab címe valahogy így hangozhatna: A lenyúlós asszony..?)

És tessék csak elképzelni Csiky Gergelyt ma! Lehet, hogy legjobb színműve főhőisévé egy "56-os özvegyet" tenne?

(összeállította: dcs)

"Meghalt Mátyás király ... mégis oda az igazság..." - ?

2001. január 11-én a Fővárosi Bíróság végzést hirdetett:

a dr. Issekutz Sarolta által az Országos Örmény Önkormányzat ellen személyiségi jog sérelme és kártérítés iránt indított perben hozott I. fokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az I. fokú bíróságot új eljárásra utasította.

A bíróság a szóban kihirdetett végzés indoklásában előadta, hogy az I. fokú ítélet **érdemi elbírálásra alkalmatlan**. Téves az I. fokú bíróság álláspontja, mert nem lehet a keresetben foglaltakra összefoglalóan állást foglalni.

Köteles tehát a bíróság tételesen eldönteni, hogy az egyes, kifogásolt (korábban sajtóban nyilvánosságra hozott) kijelentések tényállítások-e, vagy véleménynyilvánítások. Ezen

állásfoglalást követően a bíróságnak meg kell néznie tételesen, hogy a tényállításként kezelendő megnyilatkozások esetében a bizonyítási kötelezettségének az alperes eleget tett-e. Eddig a rövid szöveges indoklás.

Az egyszerű laikus ember nyelvére lefordítva:

ha valaki pl. azt állítja, hogy más valaki sikkasztó, mert 560.000 forintot a saját kft-jébe átutaltatott, akkor ezt a vádat **állításnak** kell tekinteni, amelyet a vádlónak be kell bizonyítania. Ha nem tudja bizonyítani, akkor a **hamis vád** sérti a megvádolt jó hírnevét, személyiségi jogai csorbulnak.

Ha valaki azt mondja a másikról, hogy rossz politikus, akkor ez az állítás a törvény értelmében nem ténszerű közlés, csak **véleménynyilvánítás**. A véleménynyilvánítást a közéleti szereplőknek a törvény szerint el kell viselniük. (Ilyen vádak tehát nem sértik az adott személy személyiségi jogait.) Végülis: jogunk van egy másik ember nyilvános tevékenységét nyilvánosan kritizálni...

Az előbb említett per során azonban az elsőfokú bíróság mindent egy kalapba söpört és az Országos Örmény Önkormányzat javára ítélt, minden vizsgálat nélkül, mondván: ami elhangzott, illetve leírásra került - az véleménynyilvánítás.

Miről is volt szó?

A 2000 pld-ban közpénzen 1998. májusában megjelentetett Országos Örmény Hírlevél, az Ararát melléklete cikkeiben olyasmiket írt dr. Issekutz Saroltáról, amelyek után I.S. személyiségi jogai megsértése miatt pert indított az Országos Örmény Önkormányzat ellen. A pert Issekutz Sarolta I. fokon elvesztette. (Az Ararát 2000. júniusi számában ezt bárki olvashatta, hiszen az I. fokú ítéletet a lap teljes terjedelmében leköszölte.)

Minderre röviden reagáltam a Füzetek 42. számában "*Ítélet és dicséret*" címmel. Erősen kritizáltam a bíróságot, az ítéletet a Magyar Köztársaság igazságszolgáltatása szégyenfoltjának tekintettem, tekintem ma is. A cikkben kitértem arra is, hogy az ilyen ítéletek elősegítik, hogy ma ilyen a közélet.

A cikk utolsó mondata így hangzott: "**Remélem, hogy mégsem így van!**" Reméltem, hogy mégsem lehet bármikor, bárkit valótlanosságokkal sértegetni a közéletben, minden következmény nélkül.

Meghallgattam a II. fokú bíróság (szóbelileg kihirdetett) végzését. A bíróság előadta, hogy az I. fokú ítélet nem téves, nem hibás vagy rosszul mérlegelt, hanem **egyszerűen alkalmatlan**.

Még arra sem alkalmas, hogy a II. fokú bíróság a döntést megtárgyalja, esetleg újraértékelje (netán helybenhagyja): **ügy rossz, ahogy van**.

Ezt a rövid beszámolót azért teszem közzé, mert remélhető, hogy törvénytörő ítélet szülessen.

Reményt szeretnénk kelteni azon Ararát olvasókban is - akik az elsőfokú ítélet olvastán elkéseredtek a jelenleg amúgy sem nagy népszerűségnek örvendő bírói munka színvonalának láttán.

Remélhető, hogy csak véletlen, kirívó eset az I. fokú ítélet szakszerűtlensége és elfogultsága.

A 2000. augusztusi EÖGY-füzetekben megjelent cikkem utolsó mondatára hivatkoztam a cikk elején.

Most, befejezésül csupán ennyit ismétlek belőle:

"REMÉLEM..."

(És közben az élő, igazságos Mátyás királyra gondolok.)

Ezt azonban - higgyék el - a magyar, demokratikus törvényességbe vetett hitemnél fogva - nagy betűkkel írom.

Balogh Jenő